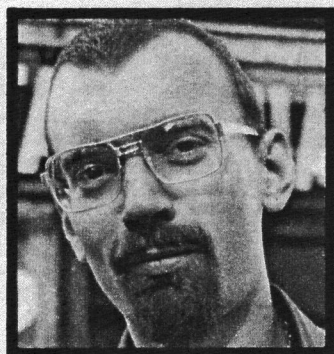

NARKOMANENS PSYKOLOGI

Af Dan Turèll

I al den diskussion om narkomani og narkomaner der har kørt især de sidste ti år, har jeg ofte savnet én eller anden form for fornemmelse af hvordan narkomanen *har det*. Dette er en slags forsøg på at beskrive selve narkomanens psykologi, som jeg har iagttaget og sanset den, hvor den udfolder sig. Som man i sin tid sagde om jøderne, når man var fordomsfri: Mange af mine bedste venner er narkomaner.

Og det narkomanen gør, er paradoksalt nok ikke så meget at skyde noget ind, lægge noget til, som at skyde noget væk, reducere totalen. Hvor stoffet går ind, går virkeligheden ud – naturligvis ikke i sig selv, men som virkelighed. Hvis det er for abstrakt, vil det sige så meget som, at husene nok stadig står der – men at de for narkomanen ikke længere er huse, bare navn- og toneløse kulisser. . . Narkomanen skyder verden væk, og hvis han reflekterer over det, véd han, det er fordi han ikke synes, den er bedre værd.

Verden er fuld af stof, og det stof, der kommer fra den, kan fjerne den for en tid. Den bliver kun nærværende på ny, når den igen skal levere stof, det er et af narkoman-livets paradokser. Det er en slags valg mellem stoffet og verden hver gang, og den bevidste narkoman *har* valgt. Han har sét ud ad vinduet og sét dem løbe, løbe frem og tilbage på gaden

mellem værtshuse og biografteater og busstoppesteder, sét dem lave tricks og numre med hinanden, sét dem elske og håde og snyde hinanden, købe kager og stege bøf til hinanden – og han kan ikke forstå, kan ikke længere forstå, at de *gider*.

Du er i verden, og narkomanen er ingen steder, narkomanen er der ikke. Verden befinder sig, sét fra åbningen i dugen i stofteltet, bag en glasrude. Verden er et akvarium, verden er et film-lærred – og instruktørens navn er lige så inderligt ligegyldigt som de medvirken- des roller.

Og hvis man spørger den, der har det sådan, om „hvordan han har det“, er det klart, at han kun vil kunne svare, at han *slet ikke* „har det“, lige så lidt som et egetræ „har det“, og at det er meget længe siden, han har haft det. Det er netop det, der er pointen. Ligemeget hvad man spørger om, vil narkomanen faktisk kun kunne svare: „Hvad mener du med det?“

Samtale, spørgsmål, svar, sprog overhovedet – det er alt sammen af denne verden, og narkomanen er af ikke-verden. Han har det ikke på den ene eller den anden måde, fordi han har sat sig uden for det kredsløb, følelsernes kredsløb. Han har det altid på samme måde, morfin-måden. Hvordan har du det? Ah to skud, du gamle.

Narkomanen kommer

godt nok fra verden, men det har han aldrig selv kunnet bestemme eller have indflydelse på, lige så lidt som du og jeg. Sin senden sig væk fra verden, sin forsvinden, har han derimod besluttet sig for – selv, og på trods af alt og alle, bogstavelig talt. Jeg har truffet narkomaner, der mener det var den eneste reelle beslutning, de havde taget i deres liv, det eneste øjeblik, de gik imod strømmen.

Det er af denne psykologiske grund, mere end af nogen bio-kemisk, de fleste nedtrapninger af „seriøse narkomaner“ mislykkes. Sét fra narkomanens synspunkt kommer de så igen rendende og prøver at sælge ham verden, og hvad skal han med den – den han (i hvert fald ubevidst) har kasseret gang på gang? Førre slægtens samlebånd videre? Være salgsdirektør i et skide importfirma eller medlem af byrådet i Herstedøster, måske? Drømme om en lusset uniform eller en månedlig funktionærafregning, hvad? Eller måske bare knalde en masse, før han eller hun alligevel rådner væk fra sit lånte kød, sit korttids-kontrakt-kød?

Kom ikke med den. Det er ikke narkomanens verden. Helt ærligt: Han er ligeglad. Hvis nogen vil have den verden, kan de tage den, for hans skyld er de velkomne, Mao Tse-Tung som Mogens Glistrup. Han er bare ikke med. Det er det hele. ■